

Årsregnskap
2019
for

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Organisasjonsnummer: 979 254 202

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Resultat

TEKNISK REGNSKAP		Note	2019	2018
<i>Tall i hele tusen</i>				
1.	Premieinntekter			
1.1	Forfalte premier, brutto	16	8 337	7 263
1.2	- Avgitte gjenforsikringspremier	17	-15	-15
	Sum premieinntekter for egen regning		8 322	7 248
2.	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		2 311	2 207
2.4	Verdiendringer på investeringer		9 058	-5 657
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		6 304	3 003
	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		17 673	-447
5.	Pensjoner mv.			
5.1	Utbetalte pensjoner mv.			
5.1.1	Brutto	18	-4 922	-4 698
	Sum pensjoner mv.		-4 922	-4 698
6.	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser			
6.1	Endring i premiereserve mv.			
6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	14	-2 962	-5 105
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	14	-590	-1 758
6.3	Endring i kursreguleringsfond	14	-9 186	8 284
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv	14,15	-14	-73
	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser		-12 752	1 348
8.	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser			
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	14	-3 757	-1 899
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	14	-494	0
	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser		-4 251	-1 899
9.	Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1	Forvaltningskostnader	19	-332	-319
9.2	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	19	-1 684	-1 644
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-2 016	-1 963
11.	Resultat av teknisk regnskap	20	2 054	-412

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Resultat

IKKE-TEKNISK REGNSKAP	Note	2019	2018
<i>Tall i hele tusen</i>			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		569	568
12.4 Verdiendringer på investeringer		2 229	-1 455
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		1 551	772
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		4 349	-115
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	19	-82	-82
14.2 Andre kostnader	19,21	-19	-0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-100	-82
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap	20	4 249	-197
16. Resultat før skattekostnader	20	6 303	-609
17. Skattekostnader	21	1 492	-4
20. TOTALRESULTAT	20	7 794	-613
Overført fra/til risikoutjevningssfond	20	-530	1 758
Avkastning på risikoutjevningssfond	20	-62	-147
Overført fra/til egenkapital	20	-7 202	-999
SUM OVERFØRT		-7 794	613

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Balanse

EIENDELER

Tall i hele tusen

Note 31.12.2019 31.12.2018

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

2. Investeringer

2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

2.4.2 Rentebærende verdipapirer

2.4.3 Utlån og fordringer

Sum investeringer

2	16 995	14 385
3	26 206	27 003
4	3 995	63
	47 196	41 451

3. Fordringer

3.2 Andre fordringer

Sum fordringer

7	212	214
	212	214

4. Andre eiendeler

4.3 Eiendeler ved skatt

Sum andre eiendeler

21	1 488	0
	1 488	0

SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

48 896 41 665

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE

6. Investeringer i kollektivporteføljen

6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

6.4.2 Rentebærende verdipapirer

6.4.3 Utlån og fordringer

Sum investeringer i kollektivporteføljen

2	62 603	55 384
3	96 529	103 964
4	14 716	243
	173 849	159 590

SUM EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE

173 849 159 590

SUM EIENDELER

222 745 201 255

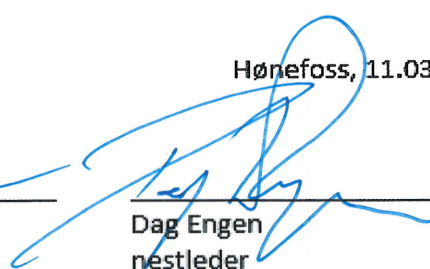
Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

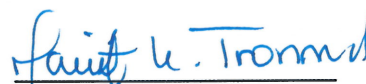
Balanse

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		Note		31.12.2019	31.12.2018
<i>Tall i hele tusen</i>					
10.	Innskutt egenkapital			32 000	32 000
11.	Opptjent egenkapital				
11.1	Risikoutjevningfond			1 646	1 054
11.2	Annen opptjent egenkapital			16 746	9 544
	Sum opptjent egenkapital			18 393	10 599
13.	Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser				
13.1	Premiereserve mv.	14		136 154	132 352
13.2	Tilleggsavsetninger	14		9 438	8 848
13.3	Kursreguleringsfond	14		23 587	14 402
13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	14,15		3 023	2 935
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			172 202	158 536
15.	Avsetninger for forpliktelser				
15.2	Forpliktelser ved skatt				
15.2.1	Forpliktelser ved periodeskatt	19,21		19	11
	Sum avsetninger for forpliktelser			19	11
16.	Forpliktelser				
16.2	Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp	8		4	1
16.3	Andre forpliktelser	8		128	108
	Sum forpliktelser			131	109
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			222 745	201 255

Hønefoss, 11.03.2020

Knut Hundhammer
styreleder

Dag Engen
nestleder

Marit Kullerud Tronrud
styremedlem

Anne Lise Vidnes
styremedlem

Mette Toft Bjørgen
styremedlem

Glen Emil Eriksen
daglig leder

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Egenkapitaloppstilling

Egenkapital	2019	2018
<i>Tall i hele tusen</i>		
Innskutt egenkapital 01.01	32 000	32 000
Innbetalt i året	0	0
Innskutt egenkapital 31.12	32 000	32 000
Annen opptjent egenkapital 01.01	9 544	8 546
Tilført egenkapital/resultat belastet ved disponering	7 202	999
Annet opptjent egenkapital 31.12	16 746	9 544
Risikoutjevningssfond 01.01	1 054	2 666
Overført fra/til risikoutjevningssfond	530	-1 758
Avkastning på risikoutjevningssfond	62	147
Risikoutjevningssfond 31.12	1 646	1 054

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Kontantstrømoppstilling

	2019	2018
<i>Tall i hele tusen</i>		
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalt til premiefond/Innbetalt premie	5 000	0
Netto utbetalt ved flytting (inn +/- ut -)	0	0
Finansinntekter	2 880	2 775
Utbetalte pensjoner mv.	-4 922	-4 698
Forsikringsrelaterte driftskostnader, inkl. reassuranse	-2 113	-2 060
Andre inntekter/kostnader	-19	-0
Betalte skatter	-8	-5
Endring i periodiseringer	42	-65
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	861	-4 054
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto investert i aksjer og andeler	4 171	-127
Netto investert i rentebærende verdipapirer	13 373	-16 499
Netto investert i andre finansielle eiendeler	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	17 544	-16 626
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetaling egenkapital	0	20 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	20 000
Likviditetsbeholdning 1.1.	306	985
Netto kontantstrøm for perioden	18 405	-679
Likviditetsbeholdning 31.12.	18 711	306

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

Noter

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er avlagt i samsvar med norsk regnskapslov og grunnleggende regnskapskikk i Norge, samt satt opp i henhold til gjeldende forskrift fastsatt av Finansdepartementet 20. desember 2011 med hjemmel i lov av 17. juli 1998 om årsregnskap m.v.

Finansielle eiendeler

Finansielle instrumenter måles og innregnes i samsvar med IAS 39, som deler finansielle eiendeler inn i følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
- Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
- Utlån og fordringer

Regnskapsprinsipper for pensjonskassens kategorier av finansielle eiendeler beskrives nærmere i de følgende avsnitt.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

Aksjer og andeler med verdiendring over resultatregnskapet og består av investeringer i aksjer, verdipapirfond og aksjer og andeler i selskap med deltakerfastsetting (IS/KS/ANS).

Virkelig verdi på børsnoteerte aksjer og andeler verdsettes til sluttkurs fastsatt av Oslo Børs eller tilsvarende markedsplasser for utenlandske investeringer. Virkelig verdi av øvrige aksjer og andeler fastsettes ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker.

Rentebærende verdipapirer

Rentebærende verdipapirer måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og består av investering i obligasjoner, sertifikater og verdipapirfond.

Virkelig verdi på noterte investeringer fastsettes til offentlige omsetningskurser.

For investeringer hvor det ikke foreligger omsetningskurs, beregnes kursen ut fra avkastningskurven for verdipapirets respektive sektor.

Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi-opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet. Det sentrale grunnlag for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjon internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i forskrift om pensjonsforetak. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapportering skjer til virkelig verdi gjennom rapportering av verdijustert avkastning. Videre rapporteres jevnlig porteføljens utvikling målt mot rammeverket for dynamisk risikostyring/bufferkapital. Internt skjer den løpende oppfølging av verdipapirplasseringer basert på utvikling i virkelig verdi og det er her et nært samarbeid mellom ledelsen og styret. I regnskapsføringen av finansielle eiendeler er det dermed lagt til grunn at vilkårene for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen er til stede.

Investeringene er i tråd med forskriften klassifisert i hovedgruppene hold til forfall og hold for omsetning. Dette innebærer at børsnoteerte aksjer, aksjefond, obligasjonsfond samt en rekke andre finansielle eiendeler regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

Forvaltning av kunde- og selskapsporteføljen

Pensjonskassens avkastning på eiendeler, fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kundeporteføljen) før årsoppgjørdisposisjoner.

Eiendeler ved utgangen av en periode fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kundeporteføljen) etter årsoppgjørdisposisjoner, samt andre eiendeler og forpliktelser.

Forsikringsmessige forpliktelser

Regnskapsstandarden IFRS 4 omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er i utgangspunktet forankret i norsk særlovgivning og er i det vesentlige i samsvar med IFRS 4. I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetsloven blir pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i en kundeportefølje og en selskapsportefølje.

Premiereserve

Premiereserve er kontantverdien av pensjonskassens samlede fremtidige forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler. Ved beregning av premiereserve benyttes dødelighetsgrunnlaget K2013. Administrasjonsreserven utgjør 5 % av premiereserven samt ekstra administrasjonsreserve for fripolisene iht modell som er meldt til Finanstilsynet. Premiereserven er beregnet med en grunnlagsrente på 4,0 % frem til 01.01.2004, deretter 3 % til 01.01.2012, 2,5 % til 01.01.2015, og 2,0 % deretter.

Erstatningsavsetning

Erstatningsavsetning er avsetning som skal dekke forpliktelser knyttet til forventede, ikke-meldte, erstatningstilfelle som er inntruffet innen regnskapsårets slutt.

Tilleggsavsetninger

Pensjonskassen har anledning til å foreta tilleggsavsetninger for å sikre soliditeten. Tilleggsavsetninger kan normalt utgjøre inntil 12 % av premiereserven, og kan benyttes til dekning av fremtidig negativt finansresultat i forhold til pensjonskassens grunnlagsrente og visse typer endringer i det aktuarielle grunnlaget.

Kursreguleringsfond

Årets endringer i urealiserte verdier knyttet til investeringer vurdert til virkelig verdi i kollektivporteføljen avsettes til kursreguleringsfond og inngår således ikke i årets resultat. Dersom virkelig verdi av eiendelene i kollektivporteføljen viser et akkumulert netto urealisert tap settes kursreguleringsfondet til 0.

Premiefond

Premiefondet er innbetalt/opptjente midler som kan benyttes til dekning av fremtidig premie og sikring av reguleringstillegg til pensjoner. Fondet blir tilført 2 % årlig rente.

Pensjonistenes overskuddsfond

Pensjonistenes overskuddsfond blir tilført pensjonistenes andel av overskuddet, og skal benyttes til å sikre regulering av løpende pensjoner med inntil den prosentvise økningen av folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonistenes overskuddsfond avsettes på grunnlag av eventuell meravkastning utover grunnlagsrenten på pensjonistenes premiereserve, og skal følgende år benyttes til å regulere de løpende pensjoner.

Risikoutjevningfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Bevegelser i risikoutjevningfondet føres som en resultatdisponering. Risikoutjevningfondet klassifiseres som

egenkapital og innregnes og måles i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven kapittel 3 med tilhørende forskrift.

Annet

Valutaomregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Markedsverdi for finansielle eiendeler og pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Valutarisiko knyttet til utenlandske eiendeler er søkt redusert med finansielle derivat.

Premieinntekter

Bruttopremier inntektsføres med de beløp som forfaller i året. Avgitt gjenforsikring fremkommer som egen linje i resultatregnskapet. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Regnskapsmessig behandling av flytting

Fratrådte medlemmer uten straks begynnende pensjon får en oppsatt rettighet i pensjonskassen.

Skatt

Skattekostnadene i resultatregnskapet består av alminnelig inntektsskatt.

Skattekostnad knyttet til alminnelig inntektsskatt består av betalbar skatt og årets endring i balanseført utsatt skatt/skattefordel. Etter regelendring i 2018, balanseføres utsatt skattefordel i den utstrekning det kan sannsynliggjøres fremtidig utnyttelse av denne.

Utsatt skatt/ utsatt skattefordel beregnes ut fra skattbare midlertidige forskjeller utenfor fritaksmetoden i selskapsporteføljen og fremførbart underskudd.

Formueskatt

Formueskatt beregnes av skattemessig netto formue fastsatt i henhold til skatteloven kapittel 4.

Skattesats for formuesskatt er 0,15 % for formue over TNOK 10.

Formueskatt i resultatregnskapet framkommer fra og med 2019 i Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen. Betalbar, ikke utlignet formuesskatt presenteres som Forpliktelse ved skatt.

NOTE 2 - AKSJER OG ANDELER

Andeler i eiendomsfond

	Antall	Kostpris	Markeds- verdi	Mer/mindr e- verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	31	18 383	20 739	2 356
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	317 780	186	209	23
Sum andeler i eiendomsfond		18 569	20 949	2 379

Andeler i aksjefond

	Antall	Kostpris	Markeds- verdi	Mer/mindr e- verdi
DI Norske Aksjer Institusjon 2	1 937	3 245	5 894	2 649
Arctic Norwegian Equities II	2 713	3 625	5 051	1 426
Sum andeler i norske aksjefond		6 870	10 945	4 075
TT Emerging Markets L/O	72 932	5 998	7 249	1 251
Ardevora Global Equity SRI H2N	15 737 826	17 000	16 937	-63
Egerton Eq. Fund I NOK	81 479	8 904	23 519	14 615
Sum andeler i internasjonale aksjefond		31 902	47 705	15 803

Sum aksjer og andeler		57 341	79 599	22 258
------------------------------	--	---------------	---------------	---------------

Andel kollektivportefølje			62 603	
Andel selskapsportefølje			16 995	
Sum aksjer og andeler			79 599	

Aksjefond er bokført og verdsatt til markedspris.

Risikoprofil aksjer

Pensjonskassen har gjennom året hatt aksjeeksponering gjennom totalt fem forskjellige aksjefond. Tre av aksjefondene har sin eksponering i utlandet, mens to er eksponert mot det norske aksjemarkedet. Samlet aksjeeksponering har variert gjennom året. Høyeste andel av total portefølje ved månedsslutt var 26,7% pr. 30.11.19, og laveste 24,8% pr. 30.06.2019. Aksjeinvesteringene er bredt diversifisert.

NOTE 3 - RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER

Andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond

	Antall	Kostpris	Markeds- verdi	Mer/mindr e- verdi
DNB Likviditet 20 (IV)	361	3 612	3 610	-2
Sum andeler i pengemarkedsfond		3 612	3 610	-2
Holberg Kreditt	101 698	10 546	10 858	312
Danske Invest Obligasjon	17 522	18 737	18 648	-88
DNB Obligasjon (III)	324	3 302	3 293	-9
Alfred Berg Nordic IG Med Dur	175 416	17 335	17 639	305
Sum andeler i norske obligasjonsfond		49 920	50 439	519
PIMCO Global Bond Fund Inst.	83 412	16 337	18 500	2 163
AQR Global Agg BF H2N	169 729	17 021	18 607	1 586
Bluebay IG Global Agg H2N	16 217	16 463	18 553	2 090
Templeton Global Bond Fund	1 221 960	12 248	13 026	778
Sum andeler i internasjonale obligasjonsfond		62 069	68 686	6 617

Sum rentebærende verdipapirer		115 601	122 735	7 134
--------------------------------------	--	----------------	----------------	--------------

Andel kollektivportefølje			96 529	
Andel selskapsportefølje			26 206	
Sum rentebærende verdipapirer			122 735	

Pengemarkedsfond og obligasjonsfond er verdsatt til markedspris.

NOTE 4 - UTLÅN OG FORDRINGER

Bankinnskudd	18 711
Sum utlån og fordringer	18 711

Andel kollektivportefølje	14 716
Andel selskapsportefølje	3 995
Sum utlån og fordringer	18 711

Bundne midler på skattetrekkkonto utgjorde TNOK 108 per 31.12.2019

NOTE 5 - HIERARKIET, FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTAT

	Nivå 1 Børsnoterte priser	Nivå 2 Observerbar input	Nivå 3 Ikke observerbar input	Balansført verdi per 31.12
Aksjer og andeler	0	58 650	20 949	79 599
Rentebærende verdipapirer	0	122 735	0	122 735
Bank	0	18 711	0	18 711
Totalt	0	200 096	20 949	221 045

NOTE 6 - FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer og rentebærende verdipapirer. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond. Den finansielle risikoen omfatter markeds-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko. Gjeldende investeringsstrategi setter rammer for den løpende risikotagningen.

Markedsrisiko

Pensjonskassens største risiko ansees å være markedsrisiko, dvs. risikoen for fall i eiendelenes verdier. Markedsrisikoen knyttet til pensjonskassens investeringer estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Renterisiko

Pensjonskassen har ved utgangen av 2019 investeringer i rentebærende papirer på MNOK 122,7. Pensjonskassen hadde en moderat renterisiko ved utgangen av året. Markedsverdivektet durasjon er på 4,14 år. Porteføljeverdien vil falle med ca MNOK 5,08 ved et parallelt skift i rentekurven på +1%. Verdien vil stige tilsvarende ved et rentefall.

Kredittrisiko

Pensjonskassens kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating. Pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor "investment grade". Premie for pensjonsordningen innbetales forskuddsvis eller dekkes fra premiefondet, slik at pensjonskassens kredittrisiko mot foretaket den er opprettet for anses å være liten.

Valutarisiko

Alle plasseringer i utenlandske rentefond valutasikres. Det er investert i fire fond gjennom valutasikrede NOK-klasser. Utenlandske aksjeplasseringer valutasikres normalt sett ikke. Per utgangen av 2019 har pensjonskassen ett utenlandsk aksjefond som er valutasikret og to utenlandske aksjefond som ikke er valutasikret. Pensjonskassens netto tilgodehavende i norske kroner skal til enhver tid minst motsvare 70% av de forsikringstekniske avsetninger. Pensjonskassen er pr. 31.12.2019 eksponert for valutarisiko gjennom sine utenlandske aksjeinvesteringer, som utgjør 13,9% av forvaltningskapitalen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene anses å være tilstrekkelig likvide. Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrift utarbeidet en egen likviditetsstrategi.

NOTE 7 - FORDRINGER

	2019	2018
Fordringer på forvalter	212	214
Fordringer på andre	0	0
Sum fordringer	212	214

NOTE 8 - AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

	2019	2018
Skyldig offentlige avgifter	108	108
Gjeld til andre	23	1
Sum avsetning for forpliktelser	131	109

NOTE 9 - SOLVENSMARGIN

	2019	2018
Innskutt kjernekapital	32 000	32 000
Opptjent egenkapital	16 746	9 544
Fradrag urealisert verdi selskapsportefølje	-5 805	-3 703
Netto ansvarlig kapital	42 941	37 841
50% av risikoutjevningfond	823	527
50% av tilleggsavsetning	4 719	4 424
Sum annen solvensmarginkapital	5 542	4 951
Solvensmarginkapital	48 484	42 792
Minstekrav til solvensmargin	5 701	5 574
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	850 %	768 %

NOTE 10 - SOLVENSKAPITAL OG SOLVENSKAPITALKRAV**SOLVENSKAPITAL**

	2019	2018
Innskutt egenkapital	32 000	32 000
Opptjent egenkapital	16 746	9 544
Justering i avsetninger ved overgang til markedsverdi	-579	-1 786
Effekt av overgangsregelen		
Sum kapital gruppe 1	48 167	39 758
Ansvarlig lånekapital	0	0
Risikoutjevningfond	1 646	1 054
Sum kapital gruppe 2	1 646	1 054
Tilleggsavsetninger	9 438	8 848
Kursreguleringsfond	23 587	14 402
Samlet ansvarlig kapital	82 839	64 062
Samlet ansvarlig kapital uten overgangsregelen	78 840	57 439

SOLVENSKAPITALKRAV

Markedsrisiko	38 803	31 035
Livsforsikringsrisiko	8 287	8 596
Helseforsikringsrisiko	0	0
Motpartsrisiko	77	517
Korrelasjonseffekter	-5 490	-5 783
Operasjonell risiko	766	734
Tapsabsorbering i utsatt skatt	-6 366	-5 265
Samlet solvenskapitalkrav	36 077	29 834

Overskudd/underskudd (+/-) av ansvarlig kapital	46 762	34 228
Solvenskapitaldekning	230 %	215 %

Uten overgangsregelen		
Overskudd/underskudd (+/-) av ansvarlig kapital	42 763	27 605
Solvenskapitaldekning	219 %	193 %

NOTE 10 - KAPITALAVKASTNING

	2019	2018	2017	2016	2015
Kapitalavkastning på kollektivporteføljen					
Verdijustert avkastning	11,0 %	-0,5 %	8,1 %	5,9 %	4,4 %
Bokført avkastning	5,7 %	3,4 %	4,2 %	3,3 %	2,9 %
Kapitalavkastning på selskapsporteføljen					
Verdijustert avkastning	11,0 %	-0,5 %	8,1 %	5,9 %	4,4 %
Bokført avkastning	11,0 %	-0,5 %	8,1 %	5,9 %	4,4 %

Da pensjonskassen har felles forvaltning vil verdijustert avkastning være like for kollektiv- og selskapsportefølje.

NOTE 12 - BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGENE

Pensjonskassen forvalter lukket tjenstepensjonsordning for tidligere ansatte i Ringerikes Sparebank, som har fusjonert med andre banker og nå heter SpareBank1 Ringerike Hadeland.

Medlemmene i pensjonsordningen fordeler seg pr 31.12.2019 på:

Aktive	17
Uførepensjonister	4
Øvrige pensjonsmottagere	50

Pensjonsordningen er ytelsesbasert med alderspensjonsnivå 70 % basert på beregnet folketrygd før levealdersjustering, og omfatter ytelser ved uførhet samt etter nærmere regler etterlatteytelser til ektefelle, registrert partner, samboer og barn. Pensjonene er til og med 2014 regulert årlig med samme sats som folketrygdens grunnbeløp. Fra og med 2015 reguleres pensjonene årlig med minimum økning i konsumprisindeksen, dog maksimalt med økningen i folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen er ytelsesbasert uten investeringsvalg. Medlemmene betaler ikke tilskudd.

NOTE 13 - VIRKNINGEN AV ENDRINGER I FORUTSETNINGER I PENSJONSORDNINGEN

Effekten av en umiddelbar 25 prosent økning i uførehyppheten vil med dagens bestand innebære en belastning på 0,16 millioner kroner på årets risikoresultat. Da alle uføredekninger er ettårige risikoforsikringer vil ikke premiereserven påvirkes ved en permanent økning på 15 % i uførehyppheten. Derimot vil en permanent 10 % reduksjon i dødeligheten med dagens bestand innebære en økning i premiereserven på 3,11 millioner kroner.

NOTE 14 - ENDRINGER I FORSIKRINGSMESSIGE FORPLIKTELSER

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetning	Kursreg. fond	Premiefond	POF
1. Inngående balanse	132 352	8 848	14 402	2 279	656
2. Resultatføre endringer i forsikringsforpliktelse					
2.1. Netto resultatførte avsetninger	2 962	590	9 186	671	-656
2.2. Overskudd på avkastningsresultatet	469			1 146	2 142
2.3. Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	371				122
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	3 803	590	9 186	1 817	1 608
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
3.1. Overføringer mellom fond					0
3.2. Overføringer til/fra selskapet				-3 337	0
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	0	0	0	-3 337	0
4. Utgående balanse	136 154	9 438	23 587	758	2 264

NOTE 15 - PREMIEFOND

	2019	2018	2017	2016	2015
Premiefond 01.01.	2 279	7 974	22 249	21 522	21 665
Innbetalt til premiefond	5 000	0	2 000	8 574	6 153
Belastet premie	-7 676	-6 538	-16 945	-8 467	-9 062
Premieristorno	0	0	0	0	0
Tilført ved AAP	0	0	0	0	37
Garantert rente	10	67	266	418	433
Overført fra POF	0	0	30	176	2 161
Overskuddsdisponering	1 146	775	374	26	135
Premiefond 31.12.	758	2 279	7 974	22 249	21 522

Premiefondet per 31.12.2019 utgjør 9 % av årets premie på 8 337.

NOTE 16 - SPESIFIKASJON AV PREMIEINNTEKTER

	2019	2018
Brutto forsikringsteknisk premie	5 708	4 751
Administrasjonspremie	1 547	1 493
Premie for rentegaranti	887	856
Premie for fortjenesteelement	195	163
Sum forfalt premie	8 337	7 263

NOTE 17 - GJENFORSIKRING

Det er tegnet katastrofereassurans med Arch Re som dekker inntil MNOK 20 forårsaket av en hendelse hvor min. to dør eller blir ufør. Pensjonskassen bærer en egenandel på MNOK 3. Premie for 2019 er TNOK 15.

NOTE 18 - SPESIFIKASJON AV UTBETALTE PENSJONER

	2019	2018
Alderspensjoner	4 274	3 981
Etterlattepensjoner	337	329
Uførepensjoner	311	388
Sum pensjoner	4 922	4 698

NOTE 19 - FORVALTNINGS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2019	2018
Kollektivportefølje		
Honorar og omkostninger verdipapirer	332	319
Honorar administrasjon og daglig ledelse	1 332	1 295
Honorar lovpålagt revisjon inkl.mva	111	79
Honorar revisor andre tjenester utenfor revisjon inkl. mva	38	19
Styrehonorar, inkl AGA	147	142
Kontingent, inkl. finanstilsynsavgift	51	48
Andre administrative kostnader	4	61
Sum administrasjonskostnader kollektivportefølje	2 016	1 963

Selskapsportefølje		
Honorar og omkostninger verdipapirer	82	82
Formueskatt	19	0
Sum administrasjonskostnader selskapsportefølje	100	82

NOTE 20 - RESULTATANALYSE OG OVERSKUDDSDDELING

	2019 Ytelse	2019 Fripoliser	2019 Totalt	2018 Totalt
Uførerisiko				
Risikopremie	216	428	644	585
Netto avsetning ved hendelser	932	332	1 264	-2 859
Uførerisikoresultat	1 148	760	1 908	-2 274
Dødsrisiko				
Risikopremie	398	36	434	407
Netto avsetning ved hendelser	0	0	0	0
Dødsrisikoresultat	398	36	434	407
Opplevelsesrisiko				
Risikopremie	-1 204	-47	-1 251	-1 138
Netto avsetning ved hendelser (frigjort)	0	0	0	-17
Opplevelsesrisikoresultat	-1 204	-47	-1 251	-1 155
Korrigerings av utbetalt pensjon som følge av etterbetalinger ol.	-16	0	-16	0
Risikoresultat før reassurans	326	749	1 075	-3 022
Reassurans premie	-9	-6	-15	-15
Reassurans erstatninger	0	0	0	0
Reassuranseresultat	-9	-6	-15	-15
Netto risikoresultat etter reassurans	317	743	1 060	-3 037
Endring i erstatningsreserve	0	0	0	1 156
Annet	0	0	0	-27
Risikoresultat	317	743	1 060	-1 908
Renteresultat				
Netto finansinntekter	13 421	4 251	17 672	-447
(Til)/fra Kursreguleringsfond	-6 968	-2 217	-9 185	8 284
Sum garanterte renter reserve	-3 125	-857	-3 982	-3 935
Garanterte renter premiefond og pensjonistenes overskuddsfond	-14	0	-14	-73
Avkastning til risikoutjevningfond	-62	0	-62	-147
Avkastning til premiefond/POF	-28	0	-28	0
Renteresultat	3 224	1 177	4 401	3 681
Administrasjonsresultat				
Innbetalt premie for administrasjon/kapitalforvaltning og frigjort	1 784	494	2 278	2 144
Driftskostnader inkl forvaltningskostnader	-1 579	-437	-2 016	-1 963
Administrasjonsresultat	205	57	262	180
Samlet resultat	3 746	1 977	5 723	1 954
Premie for rentegaranti	887	0	887	856
Fortjenestemargin for forsikringsrisiko	195	0	195	163
Fra/til tilleggsavsetninger	0	-590	-590	-1 782
Netto resultat	4 828	1 387	6 215	1 191
Disponering av tekniske resultater				
til premiefond	-1 146		-1 146	-775
til pensjonistenes overskuddsfond (POF)	-2 264		-2 264	-656
til premiereserve		-841	-841	-319
Resultat teknisk regnskap etter disponeringer over resultat	1 418	546	1 964	-559
Avkastning til risikoutjevningfond	62		62	147
Avkastning til premiefond/POF	28		28	
Teknisk resultat fra regnskap			2 054	-412
Ikke-teknisk resultat			4 249	-197
Resultat før skatt			6 303	-609
Skattekostnad			1 492	-4
Resultat før andre resultatkomponenter			7 794	-613
Totalt resultat			7 794	-613
Overført fra/til risikoutjevningfond			-530	1 758
Avkastning på risikoutjevningfond			-62	-147
Overført fra/til egenkapital			-7 202	-999

NOTE 21 - SKATT

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

	2019	2018
Resultat før skattekostnader	6 303	-609
+/- Permanente forskjeller	-1 459	-161
+/- Verdiendringer investeringer selskapsporteføljen	-2 229	1 455
Benyttet fremførbart underskudd	-2 615	-685
= Grunnlag for årets skattekostnad	0	0
Forskjeller som inngår i grunnlag utsatt skatt/skattefordel	2 026	1 651
Fremførbart underskudd	-8 792	-11 406
= Grunnlag for årets utsatt skatt	-6 766	-9 756
Bokført utsatt skattefordel	1 488	0
Grunnlag formueskatt	12 494	7 180
Formueskatt	19	11
Årets avsatte betalbare skatt	0	11
Endring utsatt skatt	-1 488	0
Avvik/endring i skatt fra tidligere år	-3	-7
Årets skattekostnad	-1 492	4

NOTE 22 - TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Pensjonskassen har mottatt TNOK 5000 til premiefond/premie fra sine medlemselskap i 2019.

NOTE 23 - ANSATTE, YTELSE OG LÅN TIL LEDENDE PERSONER

Pensjonskassen hadde ingen ansatte i 2019.

Honorar til styremedlemmer for 2019 utgjorde TNOK 129.

Knut Hundhammer	Styrets leder	32
Dag Engen	Nestleder	24
Anne Lise Vidnes	Styremedlem	24
Marit Kullerud Tronrud	Styremedlem	24
Mette Toft Bjørgen	Styremedlem	15
Helge Anton Hagesteen Vik	Styremedlem	10

Administrasjonshonorar til Gabler Pensjonstjenester AS inkluderer arbeid utført av daglig leder i pensjonskassen. Daglig leder er ansatt i Gabler Pensjonstjenester AS og mottar ikke godtgjørelse direkte fra pensjonskassen.

Ingen medlemmer i styret eller andre har avtale om bonus, lån, overskuddsdeling, opsjoner eller andre fordeler fra pensjonskassen, ut over styrehonorar og ytelser fra tjenestepensjonsordningen som pensjonskassen administrerer.

Årsberetning for

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

2019

Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse ble opprettet 22.03.55 av daværende Ringerikes Sparebank, for å forvalte pensjonsordningen for ansatte og pensjonister, herunder forestå utbetalinger til pensjonistene. Ringerikes Sparebank fusjonerte 01.07.10 med Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner, under navnet SpareBank1 Ringerike Hadeland (banken).

Pensjonskassen omfatter medlemmer fra tidligere Ringerikes Sparebank. Pensjonsordningen er ytelsesbasert, og dekker alders-, uføre- og etterlattepensjon. Pensjonsnivået er 70 %, med utgangspunkt i beregnet folketrygd før levealdersjustering. Ordningen ble lukket med virkning fra 01.01.10. De ansatte på dette tidspunkt fikk valg mellom å fortsette i opprinnelig ordning eller gå over i nyopprettet innskuddsordning.

Som følge av lovendring er pensjonsordningens uføredekning revidert fra 01.01.17. Lovens maksimalsatser er benyttet, og for de fleste medlemmer har ikke endringen fått vesentlige konsekvenser. Det er utstedt fripoliser i Pensjonskassen for tidligere opptjente uførepensjonsrettigheter.

Med virkning fra 01.07.17 ble ansatte født etter 31.12.1960 ved omdanning overført til bankens generelle innskuddsordning. For deres opptjente rettigheter i ytelsesordningen er det utstedt fripoliser i Pensjonskassen.

I henhold til ytelsesordningens bestemmelser er løpende pensjoner til og med 2014 årlig regulert med samme sats som økningen i folketrygdens grunnbeløp, G. Fra og med 2015 reguleres pensjonene årlig med minimum økningen i konsumprisindeksen, dog maksimalt med økningen i G.

Pensjonskassen har forretningsadresse i Hønefoss.

Styrets arbeid

Styret har i 2019 arbeidet med oppgaver knyttet til ordinær drift av pensjonskassen, medlemmenes rettigheter, arbeid knyttet til finansforvaltningen og risikoanalyser.

Kapitalforvaltningen gis omfattende behandling i alle ordinære styremøter. Dette kommer i tillegg til månedlig rapportering om avkastning og utvikling i kapitalmarkedet. Det utarbeides kvartalsregnskap, basert på oppdaterte forsikringsmessige avsetninger. Styret gjennomgår årlig både forsikringsstrategi med forsikringsteknisk beregningsgrunnlag og reassuransedekning samt investeringsstrategien. Styret har løpende fokus på pensjonskassens risikobærende evne og kapitalsituasjon.

Blant forhold som styret har viet stor oppmerksomhet i 2019 er konsekvenser av kapitalkravet fra 01.01.19, spesielt for investeringsstrategien og premieberegningen; og den kommende innføring av EUs pensjonskassedirektiv (IORP II) i regelverket for norske pensjonskasser. Med utgangspunkt i høringsnotat utsendt av Finansdepartementet er det kartlagt avvik fra det regelverk som ventes innført. Som ledd i tilpasning til nytt kapitalkrav er styringsdokumentasjonen gjennomgått og supplert, bl.a. med reviderte handlingsregler knyttet til solvenskapitaldekningen.

Styret har gjennomført en risikoanalyse av bestand for å avdekke eventuelle behov for utvidet gjensforsikring. Etter dialog med sponsor har pensjonskassen valgt å ikke utvide sin gjensforsikring. Styret har videre hatt dialog med sponsor om tildeling av utbytte som følge av den solide kapitalsituasjonen til pensjonskassen. Men som følge av markedsutviklingen i renter siste halvår, besluttet pensjonskassen å avvente nærmere behandling av dette til 2020.

Styrets arbeid bygger på vedtatt overordnet strategi for pensjonskassen. Denne gjennomgås fortløpende.

Internkontroll følges opp bl.a. gjennom daglig leders årlige rapportering. Pensjonskassens revisor har avgitt bekreftelse til styret i denne forbindelse. Etter styrets vurdering er internkontrollen tilfredsstillende.

Styret har gjennomført egevaluering og det ble ikke avdekket mangler til hinder for videre arbeid. For å sikre ytterligere kompetanseheving, har styret valgt å innføre behandling av et fordypningstema på hvert styremøte.

Det har i løpet av året vært avholdt 4 styremøter.

Risikostyring og -eksponering

Styret vurderer pensjonskassens risikosituasjon jevnlig. De vesentligste risiki er markedsrisiko knyttet til eiendelene, forsikringsteknisk risiko og operasjonell risiko. Styret har stilt rammer og krav for de viktigste forhold og det er etablert rutiner for løpende rapportering. Strategiene er fastlagt ut fra at medlemmenes rettigheter til enhver tid skal være fullt sikret etter de lover, regler og forskrifter som er fastsatt for pensjonskasser.

Pensjonskassen er eksponert for markedsrisiko. Dette omfatter risiko for fall i aksjemarkeder, renteoppgang eller endret kredittprising som gir kurstap på obligasjoner, samt endringer i valutakurser. Risikostyringen omfatter bl.a. grenser for eksponering mot de enkelte aktiva-klasser og for tapspotensial i forhold til bufferkapital (solvenskapitaldekning målt i stresstest). Styret følger avkastningen og bufferkapitalsituasjonen tett gjennom året. Bufferkapital er definert som summen av egenkapital, reserver og avsetninger som kan tapes i regnskapsåret uten at myndighetenes minimumskrav til ansvarlig kapital brytes.

Pensjonskasser er pålagt å rapportere og følge opp risikoeksponering gjennom en egen stresstest. Pensjonskassen skal analysere hvordan uvanlige markedsforhold, herunder rente og valutakursendringer, samt utslag av forsikrings- og kredittrisiko, vil påvirke pensjonskassens bufferkapital. Analysene utføres med utgangspunkt i retningslinjer fra Finanstilsynet for rapportering av Stresstest. Stresstesten er basert på virkelige verdier av eiendeler og forpliktelser og en definisjon av bufferkapital under forutsetning av at pensjonskassen avvikles. Styret overvåker pensjonskassens risiko målt etter denne stresstesten kvartalsvis, eller oftere ved behov, og skal vurdere tiltak dersom solvenskapitaldekningen gir grunn til å tro at pensjonskassens fremtidige finansielle stilling er utsatt.

Ved årsskiftet oppfyller Pensjonskassen myndighetens minimumskrav til ansvarlig kapital med en solvenskapitaldekning på 219 prosent.

Ut fra den finansielle risikoeksponeringen, pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi, forventninger til avkastning og utvikling i pensjonskassens medlemsbestand, anser styret at pensjonskassens bufferkapital ved utgangen av 2019 er tilfredsstillende.

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer og obligasjoner i Norge og utlandet. Pensjonskassens største risiko anses å være risiko for fall i eiendelenes verdier (markedsrisiko). Den finansielle risikoen omfatter også rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko.

Investeringsstrategien gjennomgås i sin helhet årlig, mens det rebalanseres og utføres mindre tilpasninger løpende. Med bakgrunn i beslutning den 18. desember, fremkommer pengemarked overvektet ved årets slutt. Dette som følge av en transaksjon som ble realisert i 2019, og skal reinvesteres i 2020.

Oversikt over allokering ved utgangen av 2019:

Beholdning	Markedsverdi MNOK	Prosentvis Allokering	Strategisk fordeling			
			Min	Norm	Maks	Avvik
Pengemarked	22,3	10 %	0 %	5 %	25 %	5,1 %
Norske obligasjoner	39,6	17,9 %	10 %	25 %	40 %	-7,1 %
Norsk high-Yield	10,9	4,9 %	0 %	5 %	7 %	-0,1 %
Globale obligasjoner	68,7	31,1 %	20 %	30 %	40 %	1,1 %
Norske Aksjer	10,9	5,0 %	3 %	5 %	7 %	0,0 %
Globale Aksjer	40,5	18,3 %	14 %	17 %	20 %	1,3 %
Globale Aksjer EM	7,2	3,3 %	0 %	3 %	5 %	0,3 %
Eiendom	20,9	9,5 %	5 %	10 %	15 %	-0,5 %
Sum	221,0	100 %		100 %		0 %

Finansstrategiens risikoprofil vurderes løpende.

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene i så vel aksjer som rentepapirer anses å være tilstrekkelig likvid. Risikoen følges opp gjennom måling av kapitalutnyttelsen på grunnlag av stresstester. Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrift, utarbeidet egen strategi for forsvarlig likviditetsstyring i pensjonskassen.

Kredittrisikoen i pensjonskassens forvaltning vurderes som moderat. Pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi er basert på kredittvurderinger foretatt av pensjonskassens kapitalforvalter. Pensjonskassen har plassert sine midler både i verdipapirfond og enkeltpapirer.

Premien innbetales forskuddsvis eller dekkes fra premiefondet slik at pensjonskassens kredittrisiko mot foretaket den er opprettet for, anses å være liten.

Forsikringsteknisk risiko

Den forsikringstekniske risiko gjelder hovedsakelig risikoen for flere tilfeller av uførhet eller flere etterlatte enn de forutsetninger premietariffene er basert på. Pensjonskassens tariff er tilpasset forsikringsteknisk risiko og løpende driftskostnader. Resultatutviklingen avhenger dermed i hovedsak av avkastning fra finansforvaltningen ut over pliktig tilførsel til premiereserven, den såkalte grunnlagsrenten. Foretaket bærer ansvaret for premietilskuddet. Forsikringsteknisk oppgjør og regnskapsrapportering skjer kvartalsvis.

Pensjonskassen benytter et dynamisk dødelighetsgrunnlag, K2013, med virkning fra 1. januar 2014. Dette reduserer risiko knyttet til allment økende levealder.

Det er etablert rutiner for beregning av forsikringsrisiko basert på ulike scenarier for uførhet, levealder og finansiell utvikling. Rutinene er beskrevet i pensjonskassens forsikringsstrategi som har vært gjennomgått, oppdatert og vedtatt i 2019.

Forsikringsrisiko begrenses ved gjenforsikring for katastrofetilfeller.

Finansiell stilling

2019 var et godt år i finansmarkedene. Avkastningen i aksjemarkedene var høy i de fleste regioner, og flere aksjemarkeder avsluttet året på nær sitt historisk høyeste nivå. Lange renter falt betydelig internasjonalt, samtidig som kredittspreader også falt gjennom året. Dette innebar at renteavkastningen også var god i 2019. 2019 endte pensjonskassens totalavkastning på 11,0 prosent mot en vektet indeks på 9,9 prosent.

Den gode avkastningen i både aksje- og rentemarkedet i 2019 var delvis en gjen-innhenting av en svak avslutning på 2018. Den kanskje viktigste forklaringen på de sterke markedene har nok likevel vært en retningsendring fra den amerikanske sentralbanken (Fed). Høsten 2018 signaliserte Fed ytterligere

renteøkninger, men snudde i sin kommunikasjon rundt årsskiftet, og endte opp med å senke styringsrenten tre ganger gjennom 2019.

Bakteppet for denne retningsendringen var delvis uroen i finansmarkedene mot slutten av 2018, men viktigere var nok den på det tidspunktet tiltakende handelskrigen mellom USA og Kina, som svekket de globale vekstutsiktene. Den europeiske sentralbanken (ECB) og kinesiske myndigheter økte også sine markedsintervensjoner som følge av svakere vekstutsikter. Mens usikkerhet om den realøkonomiske utviklingen økte i 2019, reagerte aksje-, rente- og kredittmarkedene svært positivt på den lempelige pengepolitikken. Lavere renter drev investorer ut på jakt etter avkastning, og aksje- og obligasjonskurser steg.

Avkastningen i verdensindeksen MSCI World målt i norske kroner i 2019 var på 29,8 %. Valutasikret til norske kroner var indeksen opp 26,4 %. Avkastningsdifferansen reflekterer at norske kroner svekket seg noe gjennom året. Gjennom året var kronesvekkelsen ganske markant, men kronen styrket seg en god del mot slutten av året. Avkastningen på Oslo Børs var noe svakere enn internasjonalt, med en avkastning for året i hovedindeksen på 16,5 %. Internasjonalt var det amerikanske aksjemarkedet det sterkeste av de sentrale aksjemarkedene, mens IT var den sektoren som ga best avkastning med en avkastning over 50 %. Pensjonskassens portefølje ga en avkastning på 31 prosent for den globale aksjeporteføljen DM og 26,2 prosent EM. For norske aksjer leverte porteføljen en avkastning på 17,1 prosent.

Ti-årig amerikanske statsrente falt fra 2,7 % ved inngangen til 1,9 % ved utgangen av året, og var på sitt laveste nivå for året i august på ca 1,5 %. Fallet i renter resulterte i en god renteavkastning internasjonalt. Avkastningen for 2019 målt ved en bred global investment grade-indeks ble 7,1 %. Kredittmarginene falt mer dess lavere kredittverdighet, hvilket innebar en sterk avkastning for obligasjoner med høy kredittrisiko. Den globale indeksen for slike høyrenteobligasjoner økte med 12,9 % i løpet av året. Norges Bank hevet sin styringsrente tre ganger i 2019. Langsiktige renter falt imidlertid også noe her hjemme.

Porteføljens andel av globale obligasjoner ga en avkastning på 7,1 prosent og de norske obligasjonene bidro 6,5 prosent avkastning.

Bokført egenkapital pr. 31.12.19 er på mnok 48,75. Samlet premie- og pensjonistenes overskuddsfond utgjorde mnok 3,02.

Pensjonskassens portefølje anses som solid, den finansielle stilling, som også omfatter de inngåtte avtaler med foretakene, anses tilfredsstillende.

Organisasjon og drift

Styrets sammensetning:	
Oppnevnt av foretaket:	Knut Hundhammer, styreleder og eksternt styremedlem
	Marit Tronrud
	Mette Toft Bjørgen, eksternt styremedlem
Valgt blant medlemmene:	Dag Engen (nestleder), med Hans Strande som personlig varamedlem
	Anne Lise Vidnes, med Debbie Bakke som personlig varamedlem

Pensjonskassen har ingen ansatte. Pensjonskassens styre forutsetter at SpareBank 1 Ringerike Hadeland og de ansattes organisasjoner gjennom sine valg av styrerepresentanter, har og følger egne planer for å fremme likestilling. Pensjonskassen er omfattet av allmennaksjelovens krav til representasjon av begge kjønn i styret. For å tilfredsstillere regelverket, skal de foretaksvalgte i styret, være representert med minst én av hvert kjønn. Dette tilfredsstilles i dag. For de medlemsvalgte skal og begge kjønn være representert, dette tilfredsstilles i dag.

Det er inngått avtale med Gabler Pensjonstjenester AS, Oslo, om full administrasjon av pensjonskassens virksomhet, herunder daglig ledelse, ansvarshavende aktuar, regnskapsføring og forsikringsteknisk administrasjon. Fra 2017 ble det vedtatt å beholde fripolisene på egen balanse.

Glen Emil Eriksen er pensjonskassens daglige leder.

Ansvarshavende aktuar leveres av Gabler, ved Irene Byermoen.

Pensjonskassens midler forvaltes under aktiv forvaltningsavtale med Gabler Investments AS.

Ved årsskiftet var det i den kollektive ordningen 17 aktive medlemmer og 54 pensjonister. I tillegg administrerer pensjonskassen 52 fripoliser knyttet til medlemmer med tidligere opptjente rettigheter til uførepensjon samt medlemmer som er overført til innskuddspensjonsordning.

Resultater og -disponering

Årsregnskapet er ført etter gjeldende regler og forskrifter for pensjonskasser. Eiendeler og gjeld er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Pensjonskassers regnskap er fordelt på forsikringsfond (teknisk resultat, kollektivportefølje) og egenkapital (ikke-teknisk resultat, selskapsportefølje). Hvert av de ulike elementer i resultatet fordeles for seg.

Renteresultatet for fripolisene disponeres med overføring av mnok 0,59 til tilleggsavsetning og resten fordeles med mnok 0,12 til egenkapital og resterende til regulering av fripoliser. For kollektivordningen disponeres renteresultatet forholdsmessig til regulering av pensjonister med mnok 2,13 og premiefond med mnok 1,09.

Netto risikoresultat ble positivt med mnok 1,06, med henholdsvis mnok 0,32 fra kollektiv ordning og mnok 0,74 fra fripolisene. Resultatet disponeres med halvparten av midlene til risikoutjevningfond og resterende til premiefond, pensjonistenes overskuddsfond og regulering av fripoliser.

Kostnadsresultatet ble mnok 0,26. Rentegarantipremie og fortjenesteelement på forsikringsrisiko utgjorde samlet mnok 1,08. Teknisk resultat ble etter disponering mnok 2,05.

Ikke-teknisk resultat ble mnok 4,27. Regnskapsmessig totalresultat ble mnok 7,76 hensyntatt endring i utsatt skattefordel. Med tilføres av mnok 0,59 til risikoutjevningfond, fører vedtatte disponering til en endelig tilføring av mnok 7,27 til egenkapital.

Pensjonene reguleres i henhold til pensjonsavtalene og dekkes med engangspremie.

Resultat:	Tall i 1000 kr.
Risikoresultat	1 060
Renteresultat	4 401
Kostnadsresultat	262
Sum resultatelementer	5 723
Disponert til premiefond og tilleggsavsetninger	- 1 736
Rentegarantipremie og fortjenesteelement	1 082
Til fripoliser og pensjonistenes overskuddsfond	- 3 105
Avkastning premie-, risikoutjevning- og pensj. overskuddsfond	90
Resultat teknisk regnskap (kollektivporteføljen)	2 054
Resultat ikke teknisk regnskap (selskapsporteføljen) etter skatt	4 249
Resultat før skattekostnad	6 303
Skatt	1 492
Totalresultat (til disponering)	7 794
Overført til risikoutjevningfond	592
Til egenkapital	7 202
Sum disponert	7 794

Verdijustert avkastning i 2019 ble 11,0 prosent, mens bokført avkastning ble 5,68 prosent.

Solvensmarginkapital var beregnet til mnok 48,5 mens solvensmarginkravet utgjorde mnok 5,7, noe som

tilsvarer en margin på 850 %, en økning på 82 prosentpoeng fra året før. Pensjonskassen er godt rustet til å tåle naturlige svingninger i finansmarkedene.

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for pensjonskassens resultat og stilling ut over det som er nevnt under avsnittet finansiell stilling. Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift og at pensjonskassen drives under gjeldende regelverk og rammebetingelser. Pensjonskassen har ingen drift som anses å ha negativ innvirkning på det ytre miljø.

Utsikter fremover

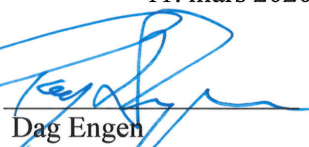
Pensjoner er en viktig del av ansettelsesvilkår og trygghet for velferd. Styret legger vekt på å opprettholde en soliditet som gjør det mulig å ha en diversifisert aktiva sammensetning, som på sikt vil gi pensjonskassen meravkastning i forhold til alternative pensjonsinnretninger. Pensjonskassens finansielle stilling anses å være tilfredsstillende, og tilpasset investeringsstrategien og det etablerte opplegg for risikostyring.

Hønefoss, 31. desember 2019

11. mars 2020

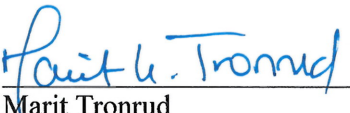
Knut Hundhammer
Styreleder

Dag Engen
Nestleder

Anne Lise Vidnes

Marit Tronrud

Mette Toft Bjørgen

Glen Emil Eriksen
Daglig leder

Til styret i Ringerikes Sparebanks Pensjonskasse

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Ringerikes Sparebanks Pensjonskasses årsregnskap som viser et totalresultat på kr 7 794 211. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 11. mars 2020
Deloitte AS

Gry Kjersti Berget
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Gry Kjersti Berget

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-188360

IP: 51.175.xxx.xxx

2020-03-18 08:22:58Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>